

/ cijfers

Vlaanderen
is zorg

RAPPORT: EVALUATIE DOELSTELLING ZELFDODING: -20% IN 2020

Vlaams Gewest 2016

/ 19.10.2018

AGENTSCHAP
ZORG &
GEZONDHEID

Gepubliceerd op:

<http://www.zorg-en-gezondheid.be/Cijfers>
op 19.10.2018

door:

Heidi Cloots, Erik Hendrickx, Anne Kongs, Hilde Smets
Afdeling Informatie en Zorgberoepen

Hoe refereren naar dit document?

Zorg en Gezondheid, Rapport: Evaluatie doelstelling zelfdoding: -20% in 2020 -2016 [Online publicatie]. Brussel: Agentschap Zorg en Gezondheid, afdeling Informatie en Zorgberoepen, 2018 [geraadpleegd op ../..], Beschikbaar op: http://www.zorg-en-gezondheid.be/GI2016_evaluatie-doelstelling-suicide.pdf

Inhoudstafel

1	Evaluatie doelstelling via sterftecijfers	4
2	Evaluatie algemene doelstelling	4
3	Evaluatie doelstelling per leeftijdsgroep	6
3.1	Zelfdoding -16 jaar	7
3.2	Zelfdoding 16-29 jaar	7
3.3	Zelfdoding 30-44 jaar	9
3.4	Zelfdoding 45-59 jaar	10
3.5	Zelfdoding 60-74 jaar	11
3.6	Zelfdoding 75 jaar en ouder	12

1 Evaluatie doelstelling via sterftecijfers

De gezondheidsdoelstelling zelfdoding bepaalt dat de sterfte door zelfdoding bij mannen en vrouwen tegen 2020 met 20% moet verminderd zijn ten opzichte van 2000.

Deze doelstelling lijkt bijna gehaald, maar er zijn wel **enkele kanttekeningen** te maken:

Absolute versus relatieve versus gestandaardiseerde cijfers

Absolute aantallen overlijdens zijn wel nuttige informatie, maar geven geen goed beeld van de evolutie van een probleem. Daar zijn verschillende redenen en oplossingen voor.

- > Ten eerste groeit de bevolking. Tussen 2000 en 2016 was er een **bevolkingstoename** met 9%. De bevolkingsgroei wordt in rekening gebracht door de aantallen weer te geven per 100.000 inwoners: de bruto sterfte of relatieve sterfte.
- > Ten tweede komt een aanzienlijk deel van de suïcides bij ouderen voor. En net deze bevolkingsgroep wordt steeds groter. Het effect van de veroudering wordt weggewerkt door de cijfers te **standaardiseren**.

Suïcide en onbepaalde intentie

Bij uitwendige doodsoorzaken is het niet steeds mogelijk om te bepalen of het om een ongeval, een doding of een suïcide ging.

- > Het aantal overlijdens waarbij de intentie niet kon bepaald worden, steeg in 2012-2016 nog sterker dan in de periode ervoor, zodanig dat het aantal sterfgevallen met onbepaalde intentie in 2016 3,5 keer groter was dan in 2000. Er zijn aanwijzingen dat het in een groot deel van die gevallen om suïcide ging.

De suïdecijfers als zodanig gerapporteerd zijn daarom allicht een onderschatting van de werkelijkheid. De overlijdens door onbepaalde intentie nuanceren dus de suïdecijfers. We gebruiken ze dan ook als een maat voor de onzekerheid rond de gerapporteerde cijfers.

- > De suïdecijfers als zodanig gerapporteerd beschouwen we als een **minimum**, de cijfers voor suïcide en onbepaalde intentie samen als een **maximum**. **De werkelijkheid ligt daar ergens tussenin.**

2 Evaluatie algemene doelstelling

Wanneer we rekening houden met de veranderende **leeftijdsverdeling** (gestandaardiseerde aantallen) waren er in 2016 **duidelijk minder overlijdens** door suïcide (zo gerapporteerd) dan in 2000.

- > Voor mannen stellen we een daling van 21% vast tussen het gestandaardiseerde aantal overlijdens in 2000 en dat in 2016.
- > Voor vrouwen was het gestandaardiseerde aantal overlijdens in 2016 ook gedaald met 21% ten opzichte van 2000.
- > Bij mannen en vrouwen lijkt de doelstelling dus al gehaald als we enkel uitgaan van het aantal letterlijk gerapporteerde suïcides.
- > Toch hebben de sterk stijgende cijfers van overlijdens door onbepaalde intentie een temperende invloed. Als we die bij de suïcides optellen, stellen we een veel kleinere daling vast van 6% bij

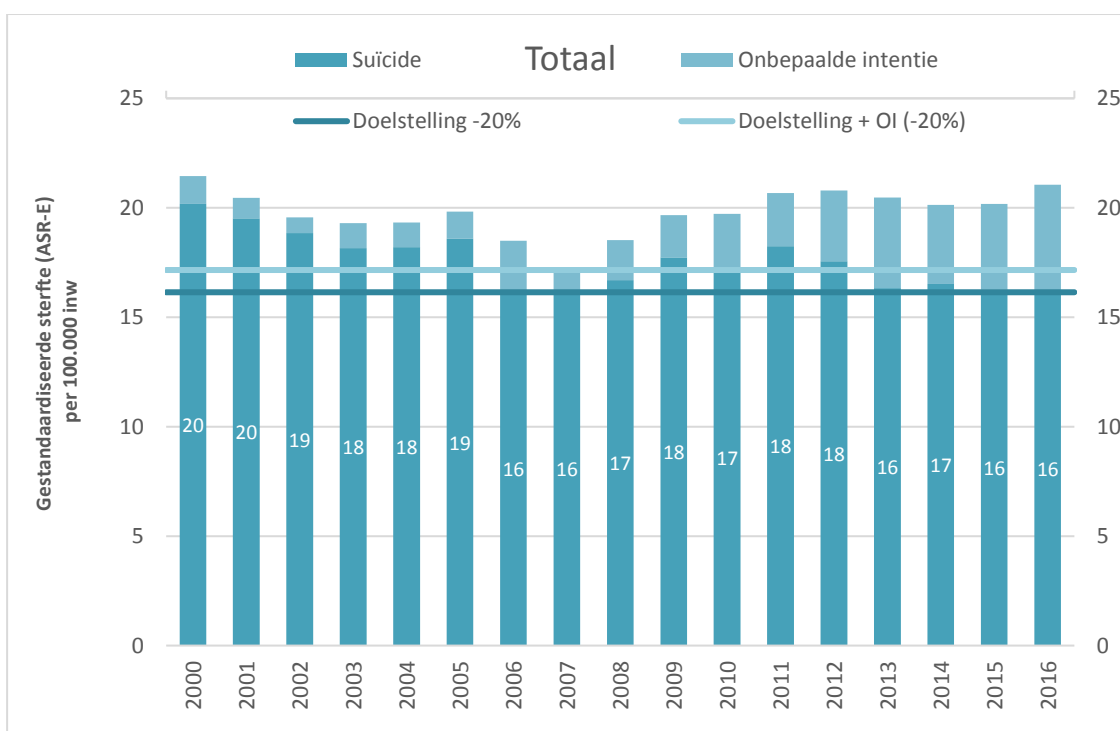
mannen. Bij vrouwen zien we zelfs een stijging van 3%. De doelstelling van -20% lijkt dan nog erg veraf.

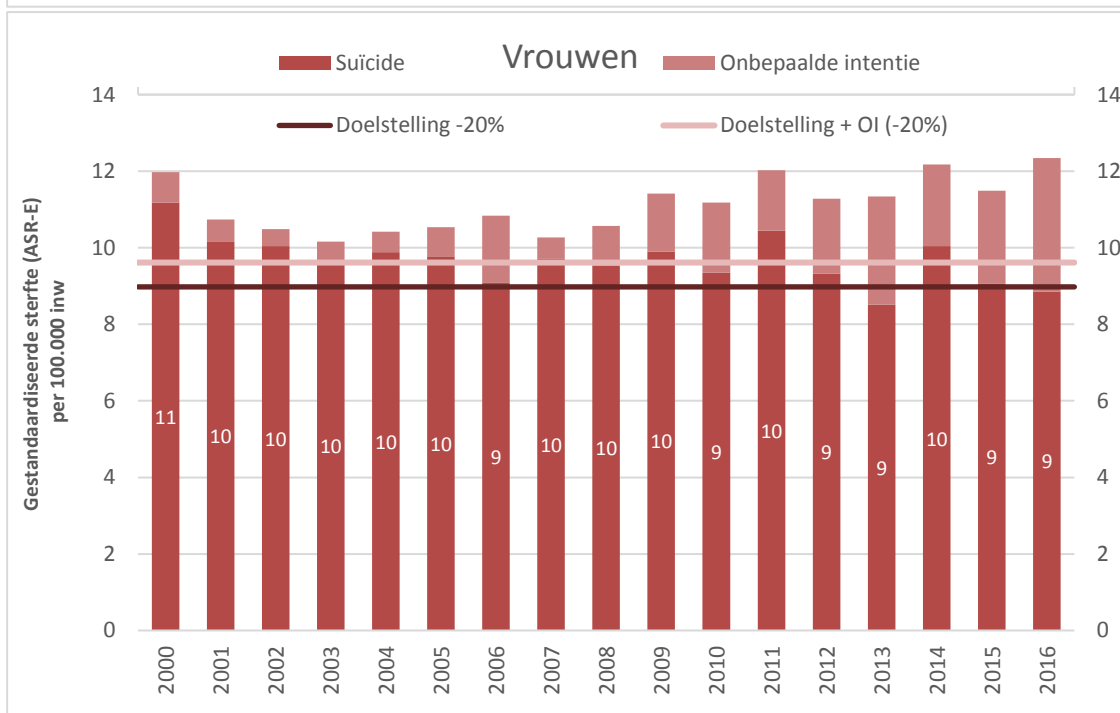
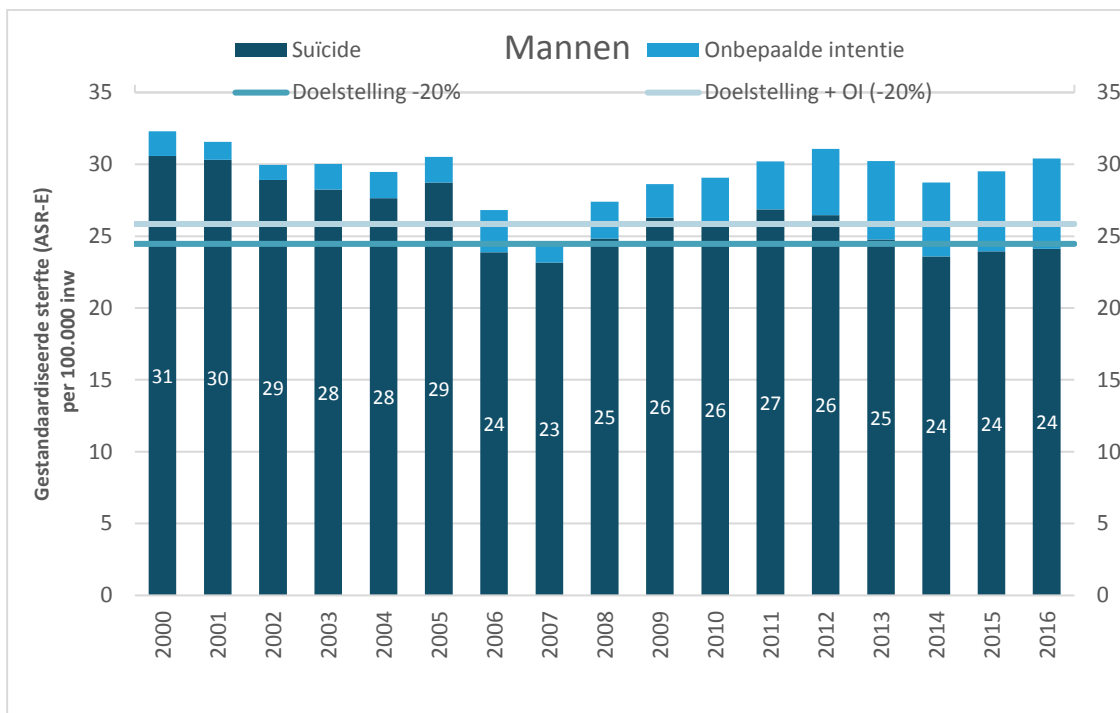
OVERZICHT VAN GESTANDAARDISEERDE STERFTECIJFERS (EUROPESE STANDAARD 2013) VOOR SUÏCIDE-ALS-ZODANIG-GEREGISTREERD, ONBEPAALE INTENTIE, EN SUÏCIDE EN ONBEPAALE INTENTIE SAMEN. VERGELIJKING MET DE VOOROPGESTELDE DOELSTELLING

	Suïcide (minimum)	Mannen onbepaalde intentie (OI)	suïcide en OI (maximum)	Suïcide (minimum)	Vrouwen onbepaalde intentie (OI)	suïcide en OI (maximum)
2000	30,6	1,7	32,3	11,2	0,8	11,9
2010	25,8	3,2	29,0	9,3	1,8	11,1
2016	24,1	6,3	30,4	8,9	3,5	12,3
streefcijfer	24,5		25,8	8,9		9,6
verschil met 2000	-21%		-6%	-21%		+3%

Bron: alle sterftecificaten, Vlaams Gewest, 2000-2016

EVOLUTIE GESTANDAARDISEERDE STERFTECIJFERS (EUROPESE STANDAARD 2013) VOOR SUÏCIDE-ALS-ZODANIG-GEREGISTREERD EN SUÏCIDE EN ONBEPAALE INTENTIE SAMEN. VERGELIJKING MET DE VOOROPGESTELDE DOELSTELLING

Opgelet: Schalen voor totaal, mannen en vrouwen verschillen

Bron: alle sterftecertificaten, Vlaams Gewest, 2000-2016

3 Evaluatie doelstelling per leeftijdsgroep

Hoewel suicide een probleem is van alle leeftijden, verschilt het suicidecijfer met de leeftijd. Het is het hoogst op middelbare leeftijd (45 tot 54 jaar) en oudere leeftijd (boven de 80 jaar). Het extreem hoge risico dat mannen vanaf 80 jaar hadden in het jaar 2000 is wel afgenomen.

Deze cijfers zijn gestandaardiseerd (Europese standaardbevolking 2013) en uitgedrukt in aantal overlijdens per 100.000 inwoners.

- > De grafieken in blauw geven de cijfers voor mannen weer, die in rood die voor vrouwen. De schaal verschilt per grafiek.
- > Enkel bij kinderen en jongeren onder de 16 jaar, zijn jongens en meisjes samengeteld en zijn de aantallen niet gestandaardiseerd, omdat het over erg kleine aantallen gaat.

Trends zijn per leeftijdsgroep minder duidelijk, al kan de algemene trend van een daling tussen 2000 en 2007 en daarna terug een stijging wel vaak herkend worden.

- > De cijfers voor **mannen** voor **2016** liggen in het algemeen **op hetzelfde niveau als in 2015** en meestal ook **lager dan die van het jaar 2000**. Bij mannen zijn de zelfdodingscijfers in 2016 wel **gestegen** in de leeftijdsgroep **van 60 tot 74 jaar**.
- > Bij **vrouwen** zien we in veel leeftijdsgroepen een status quo t.o.v. 2015. Alleen in de leeftijdsgroep van 16-29 jaar zien we t.o.v. 2015 een stijging.

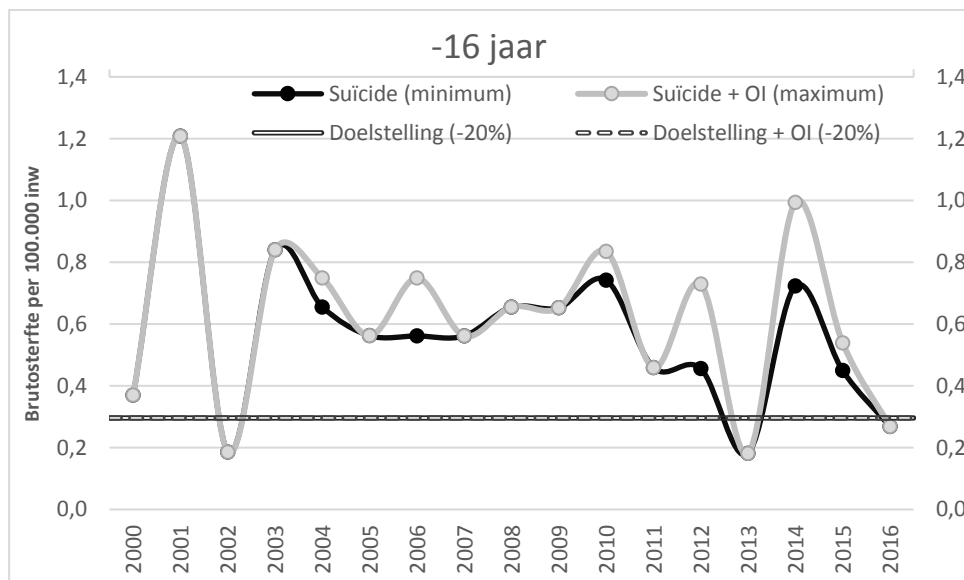
3.1 ZELFDODING -16 JAAR

Jongens en meisjes

Bij kinderen en jongeren (-16 jaar) bedroeg het aantal suïcides gemiddeld 6 overlijdens per jaar in de periode 2000-2016. In de cijfers kunnen we geen trend vaststellen.

EVOLUTIE BRUTO STERFTECIJFERS VOOR SUÏCIDE-ALS-ZODANIG-GEREGISTREERD EN SUÏCIDE EN ONBEPAALEDE INTENTIE SAMEN, VOOR -16-JARIGEN.

VERGELIJKING MET DE VOOROPGESTELDE DOELSTELLING

Bron: alle sterftcertificaten, Vlaams Gewest, 2000-2016

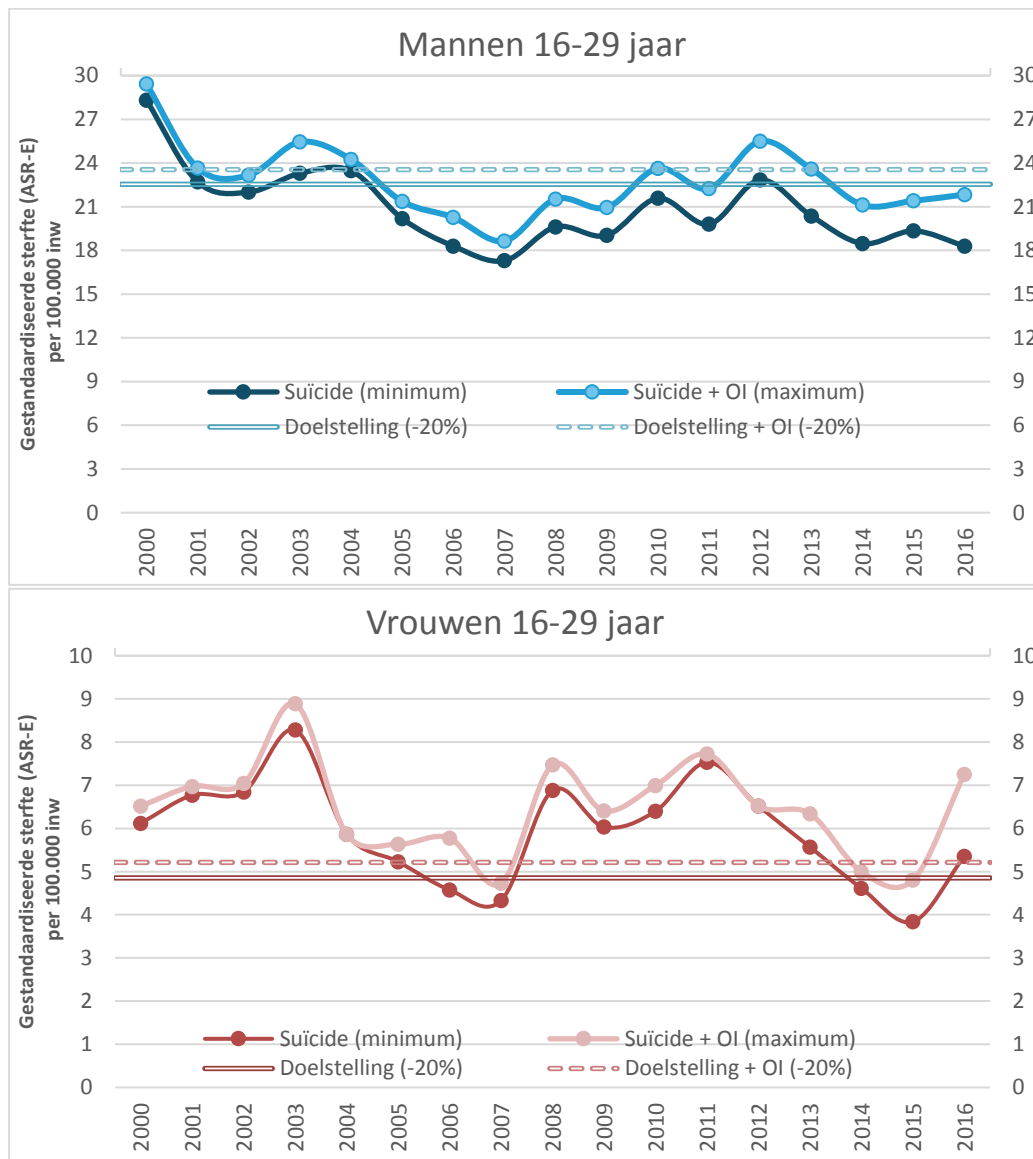
3.2 ZELFDODING 16-29 JAAR

Hier lijkt de doelstelling gehaald bij mannen, maar niet bij vrouwen

EVOLUTIE GESTANDAARDISEERDE STERFTECIJFERS VOOR SUÏCIDE-ALS-ZODANIG-GEREGISTREERD EN SUÏCIDE EN ONBEPAALE INTENTIE SAMEN, VOOR 16-29-JARIGEN.

VERGELIJKING MET DE VOOROPGESTELDE DOELSTELLING

Bron: alle sterftecertificaten, Vlaams Gewest, 2000-2016

Mannen

Bij 16-29-jarige mannen daalde het aantal suïcides globaal tot 2007, maar stegen de cijfers daarna tot 2012. In 2013 en 2014 daalden ze echter opnieuw, maar de daling zette zich niet voort in 2015 en 2016.

- > Bij mannen was het sterftecijfer door suïcide als zodanig gerapporteerd in 2016 **35% lager** dan in 2000.
- > Het cijfer voor suïcide en onbepaalde intentie samen was in 2016 **26% lager** dan in 2000.

Vrouwen

Bij 16-29-jarige vrouwen kunnen we geen trend vaststellen.

- > Bij vrouwen van deze leeftijd was het sterftecijfer door suïcide als zodanig gerapporteerd in 2016 **13% lager** dan in 2000.
- > Het cijfer voor suïcide en onbepaalde intentie samen was in 2016 **hoger** dan in 2000 (+11%).

3.3 ZELFDODING 30-44 JAAR

Hier lijkt de doelstelling gehaald, vooral bij vrouwen.

Mannen

Ook bij 30-44-jarige mannen daalden de cijfers tot 2007, om naar 2009 sterk te stijgen.

- > In 2010-2016 daalden de cijfers echter opnieuw zodat ze in 2016 **29%** (suicide zo gerapporteerd) **lager** waren dan in 2000. Het cijfer voor suicide en onbepaalde intentie samen daalde veel minder sterk (-15%) en steeg zelfs tussen 2015 en 2016.

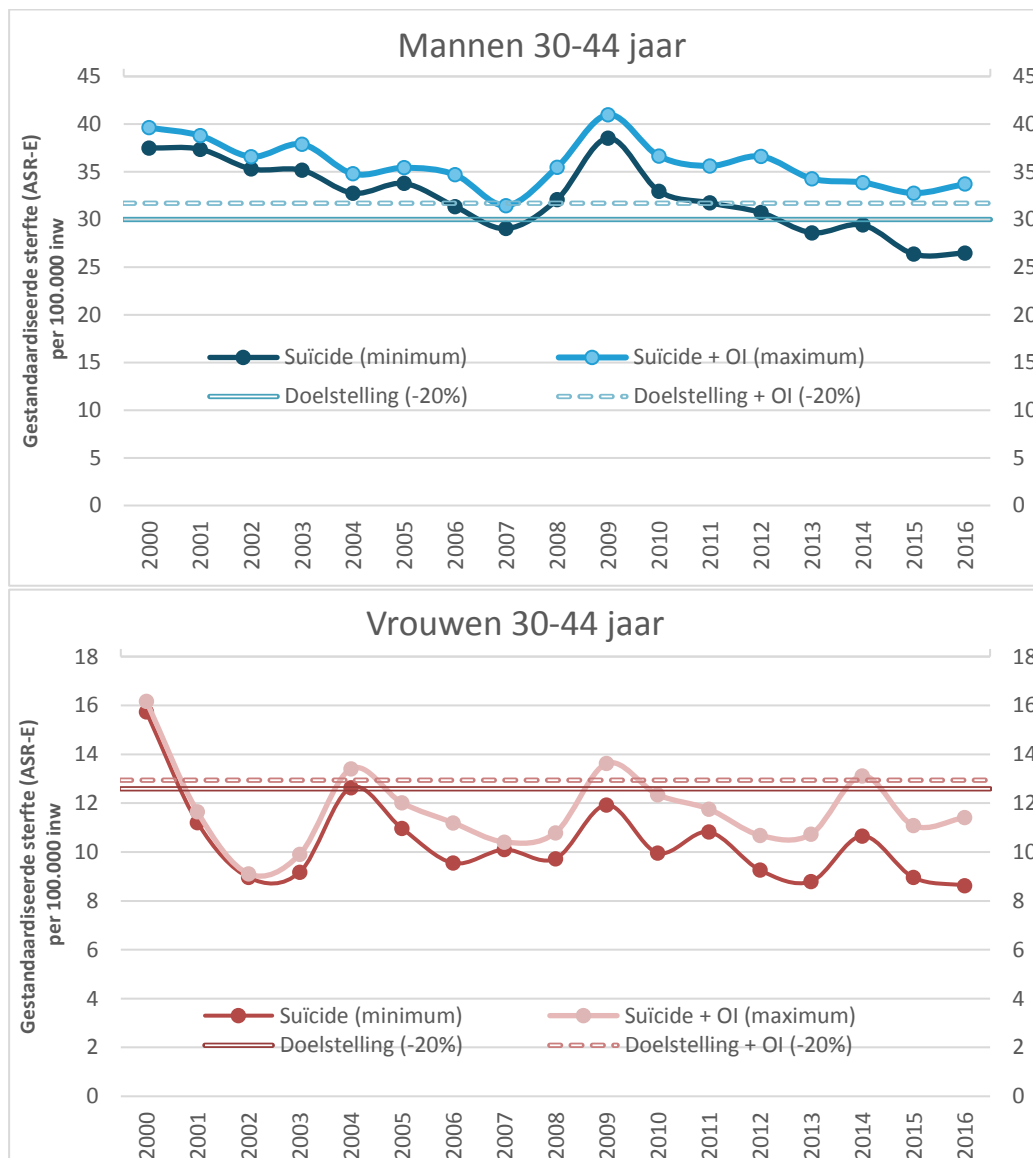
Vrouwen

Bij 30-44-jarige vrouwen schommelden de cijfers met pieken in 2000, 2004, 2009 en 2014.

- > In 2016 lagen deze cijfers respectievelijk **45%** (suicide zo gerapporteerd) en **29%** (suicide en onbepaalde intentie samen) **lager** dan in 2000.

EVOLUTIE GESTANDAARDISEERDE STERFTECIJFERS VOOR SUÏCIDE-ALS-ZODANIG-GEREGISTREERD EN SUÏCIDE EN ONBEPAALEDE INTENTIE SAMEN, VOOR 30-44-JARIGEN.

VERGELIJKING MET DE VOOROPGESTELDE DOELSTELLING

Bron: alle sterftecertificaten, Vlaams Gewest, 2000-2016

3.4 ZELFDODING 45-59 JAAR

Bij 45-59-jarigen was het absolute aantal overlijdens door suïcide bijna elk jaar hoger dan in 2000.

- > Dit is deels te verklaren doordat ook het aantal inwoners van die leeftijdsgroep toenam in dezelfde periode.
- > De gestandaardiseerde sterftcijfers (per 100.000 inwoners) voor deze leeftijdsgroep toonden geen duidelijke evolutie, maar het streefcijfer werd in geen enkel jaar benaderd.

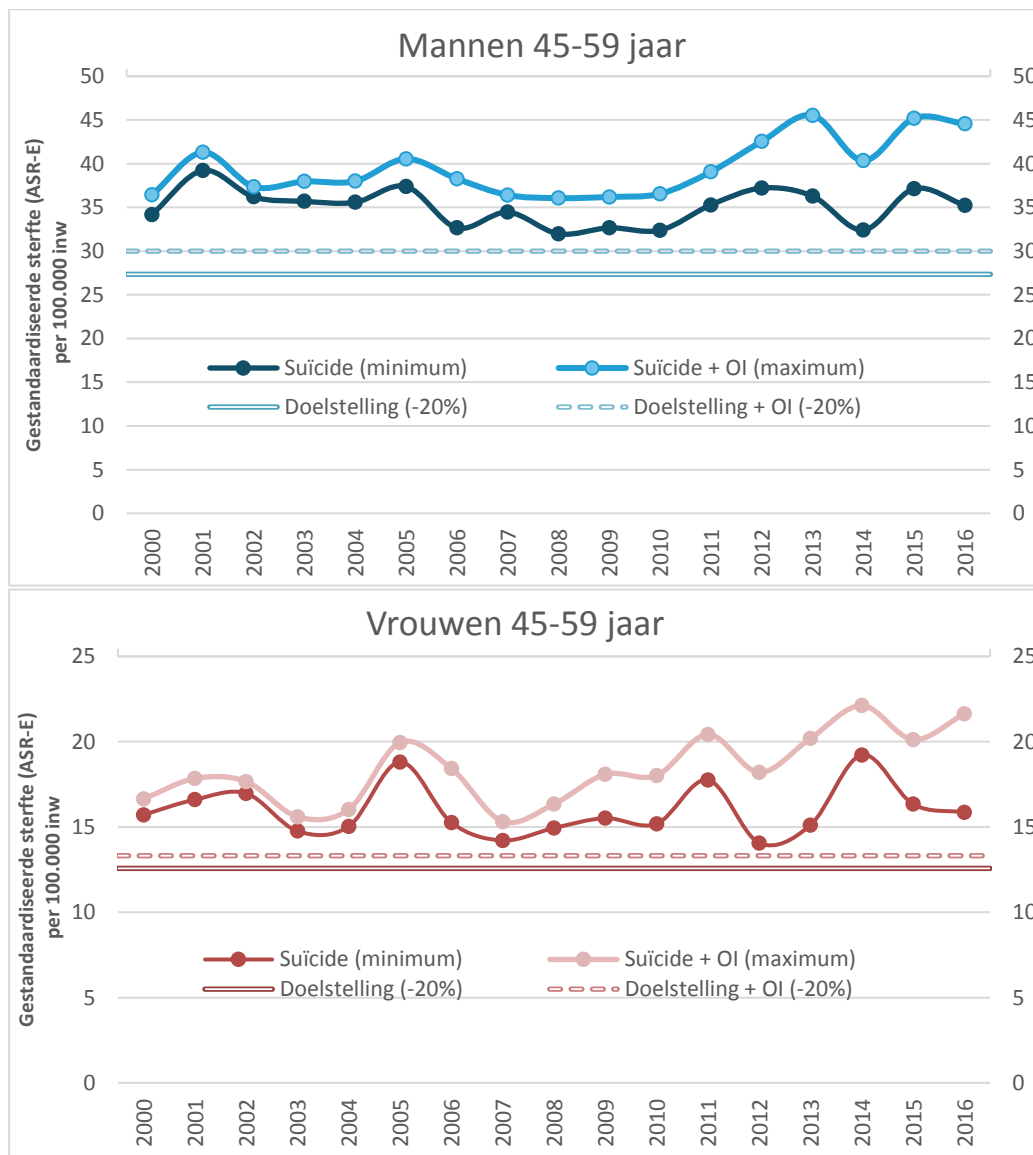
Mannen

Sinds 2011 zijn de cijfers bij mannen van deze leeftijd hoger dan in 2000, met een uitzondering in 2014.

- > Het sterftcijfer door suïcide als zodanig gerapporteerd lag in 2016 **3% hoger** dan in 2000.
- > Het cijfer voor suïcide en onbepaalde intentie samen was in 2016 **22% hoger** dan in 2000.

EVOLUTIE GESTANDAARDISEERDE STERFTCIJFERS VOOR SUÏCIDE-ALS-ZODANIG-GEREGISTREERD EN SUÏCIDE EN ONBEPAALE INTENTIE SAMEN, VOOR 45-59-JARIGEN.

VERGELIJKING MET DE VOOROPGESTELDE DOELSTELLING

Bron: alle sterftcertificaten, Vlaams Gewest, 2000-2016

Vrouwen

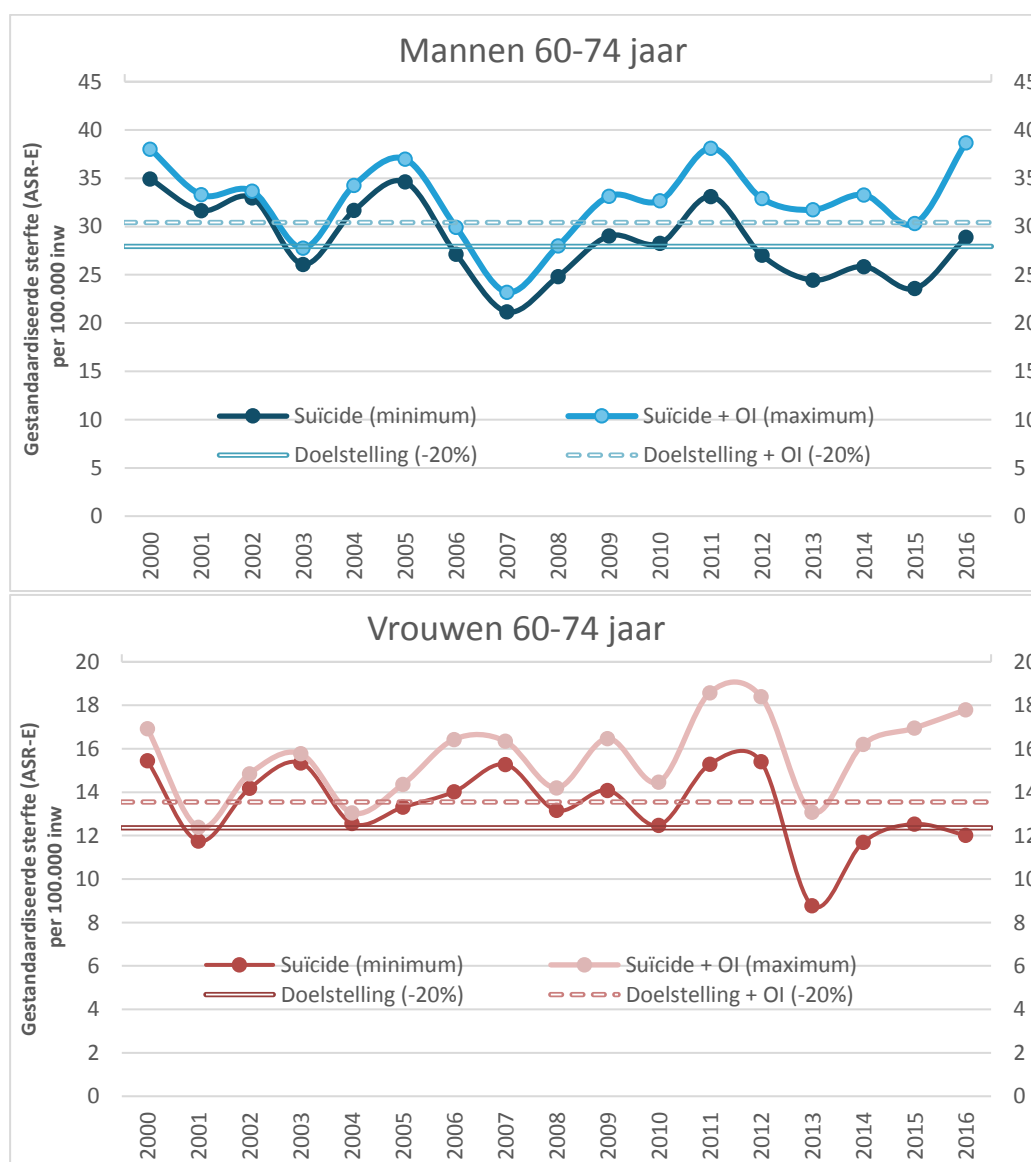
Bij vrouwen bleven de cijfers schommelen:

- > Het sterftecijfer door suïcide als zodanig gerapporteerd was in 2016 **1% hoger** dan in 2000.
- > Het cijfer voor suïcide en onbepaalde intentie samen lag in 2016 **30% hoger** dan in 2000.

3.5 ZELFDODING 60-74 JAAR

Het aantal suïcides bij 60-74-jarigen schommelde sterk in de periode 2000-2016. Wanneer we rekening houden met de bevolking en leeftijdsevoluties stellen we wel eerder een daling vast.

EVOLUTIE GESTANDAARDISEERDE STERFTECIJFERS VOOR SUÏCIDE-ALS-ZODANIG-GEREGISTREERD EN SUÏCIDE EN ONBEPAALEDE INTENTIE SAMEN, VOOR 60-74-JARIGEN. VERGELIJKING MET DE VOOROPGESTELDE DOELSTELLING

Bron: alle sterftecertificaten, Vlaams Gewest, 2000-2016

Hier leek de doelstelling zo goed als gehaald in 2015, maar in 2016 zien we opnieuw een stijging bij mannen.

Mannen

In 2016 was het sterftcijfer door suïcide zo gerapporteerd bij mannen **17% lager** dan in 2000 en dat van suïcide en onbepaalde intentie samen **2% hoger** dan in 2000.

Vrouwen

Bij vrouwen nam het sterftcijfer in 2013 een plotse duik, maar die werd niet bevestigd in 2014-2016, zeker niet als we rekening houden met de toenemende onzekerheid:

- > Het sterftcijfer door suïcide als zodanig gerapporteerd was in 2016 **22% lager** dan in 2000,
- > Het cijfer voor suïcide en onbepaalde intentie samen was in 2016 **5% hoger** dan in 2000.

3.6 ZELFDODING 75 JAAR EN OUDER

Bij **75+’ers** stegen de absolute cijfers met 19% tot 25%. Rekening houdend met de toenemende veroudering van de bevolking daalden de sterftcijfers wel.

Mannen

Bij mannen daalde het gestandaardiseerde sterftcijfer tussen 2003 en 2006 sterk (suïcide zo gerapporteerd -40%; suïcide en onbepaalde intentie samen -37%) maar steeg daarna terug.

- > Het sterftcijfer door suïcide als zodanig gerapporteerd was in 2016 **33% lager** dan in 2000.
- > Het cijfer voor suïcide en onbepaalde intentie samen was in 2016 maar **22% lager** dan in 2000.

Vrouwen

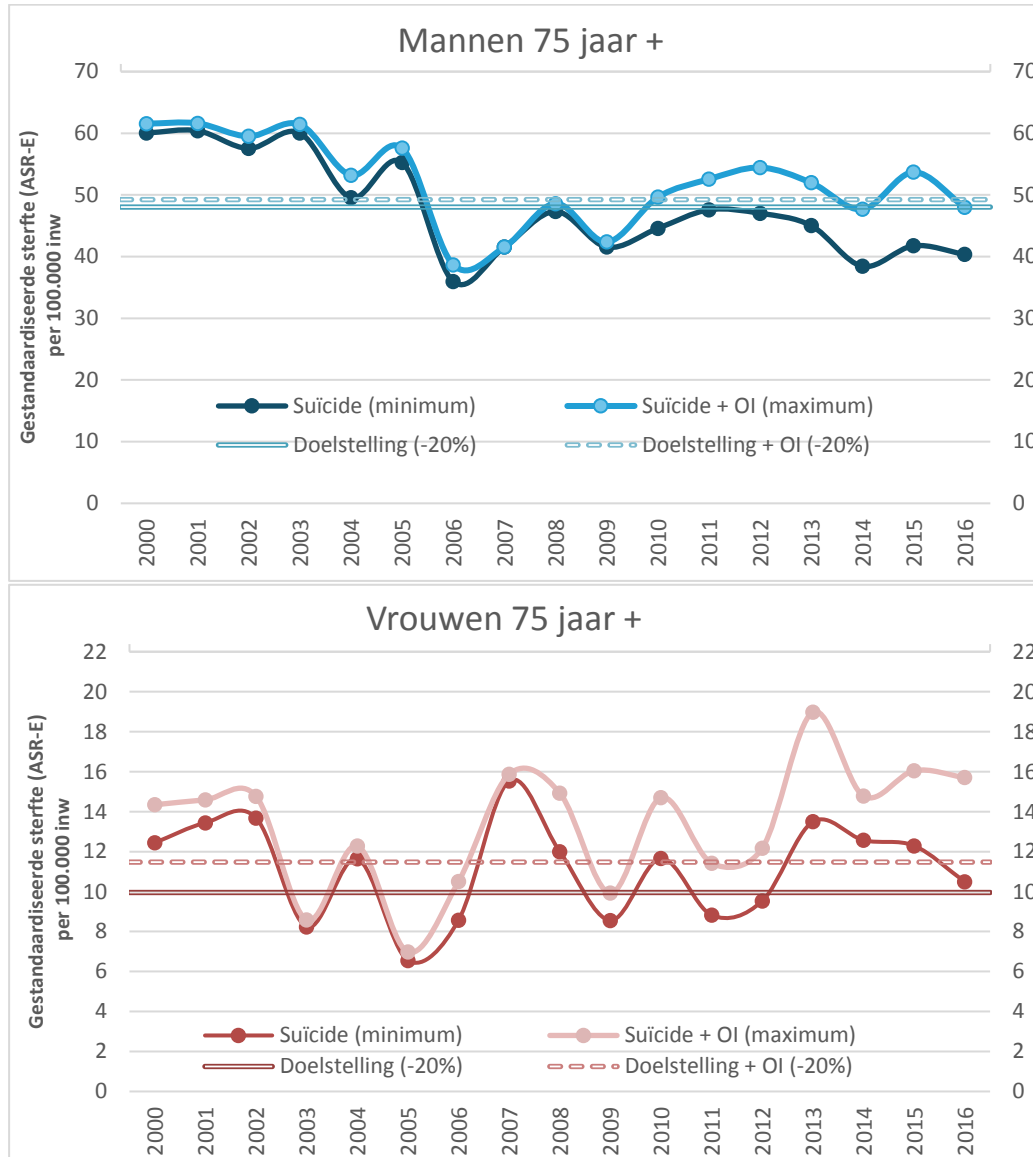
Bij vrouwen is er geen duidelijke trend. Hier namen de sterftcijfers in 2013 een plotse vlucht en daalden ze opnieuw in 2014 -2016:

- > Het sterftcijfer door suïcide als zodanig gerapporteerd was in 2016 **16% lager** dan in 2000.
- > Het cijfer voor suïcide en onbepaalde intentie samen was in 2016 **9% hoger** dan in 2000.

EVOLUTIE GESTANDAARDISEERDE STERFTECIJFERS VOOR SUÏCIDE-ALS-ZODANIG-GEREGISTREERD EN SUÏCIDE EN ONBEPAALE INTENTIE SAMEN, VOOR 75+'ERS.

VERGELIJKING MET DE VOOROPGESTELDE DOELSTELLING

Bron: alle sterftecertificaten, Vlaams Gewest, 2000-2016

